

NGU-rapport nr. 85.037
Grusregisteret i
Nore og Uvdal kommune

Norges geologiske undersøkelse

Leiv Eirikssons vei 39, Postboks 3006, 7001 Trondheim - Tlf. (07) 92 16 11
Oslokontor, Drammensveien 230, Oslo 2 - Tlf. (02) 55 31 65

Rapport nr. 85.037	ISSN 0800-3416	Åpen/Offisiell	
Tittel: Grusregisteret i Nore og Uvdal kommune			
Forfatter: Lars Larsen		Oppdragsgiver: Fylkeskartkontoret i Buskerud NGU	
Fylke: Buskerud		Kommune: Nore og Uvdal	
Kartbladnavn (M. 1:250 000) Odda		Kartbladnr. og -navn (M. 1:50 000) 1515-1 Skurdalen 1615-2 Nore 1615-4 Uvdal 1515-2 Kalhovd 1615-1 Rødberg 1615-3 Tessingdalen	
Forekomstens navn og koordinater:		Sidetall: 35	Pris: 80,-
		Kartbilag: 1	
Feltarbeid utført: 1983	Rapportdato: 29.01.1985	Prosjektnr.: 3000.06	Prosjektleder: Lars Larsen
Sammendrag: <p>Grusregisteret, et landsomfattende, EDB-basert register, er etablert for å gi en oversikt over landets sand- og grusressurser, og dermed gi et grunnlag for en helhetsvurdering av alle interesser knyttet til disse. Kartleggingen er utført på økonomisk kartverk i målestokk 1:5 000 eller 1:20 000.</p> <p>Ved visuelle metoder vurderes materialets egenskaper både til vei- og betongformål. Data fra registeret presenteres i form av kart og tabeller.</p> <p>I Nore og Uvdal er det registrert 33 forekomster, derav 26 grusforekomster med tilsammen 25 mill. m³. Diverse grunnfjellsbergarter gis god kvalitet på grusen.</p>			
Emneord	Ingeniørgeologi	Sand og grus	
	Grusregisteret	Volum- kvalitetsvurd.	

Hydrogeologiske rapporter kan lånes eller kjøpes fra Oslokontoret, mens de øvrige rapportene kan lånes eller kjøpes fra NGU, Trondheim.

INNHOLD	Side
INNLEDNING	3
BYGGERÅSTOFFSITUASJONEN I FYLKET	3
BYGGERÅSTOFFSITUASJONEN I KOMMUNEN	8
Konklusjon	8
Antall og beliggenhet	8
Volum og arealbruk	9
Kvalitet	9
Egnethet og videre undersøkelse	11
Tabeller	12
Kart	15
BRUK AV GRUSREGISTERET	16
Inngang til grusregisteret	16
Presentasjon av data fra Grusregisteret	16
VEDLEGG	
I. Eksempler på div. tabeller, forekomst- og massetaksskjema	
II. Grusregisteret i Buskerud	
Organisering av arbeidet	
Datainnsamling	
Databearbeiding	
III. Dannelse av sand og grus - grunnvann	
IV. Forvaltning av sand og grus	
V. Sand- og grusressurskart 1615-2 NORE, M 1:50 000	

INNLEDNING

I NOU 1980:18 Sand og grus, framheves det at vi har for dårlig informasjon om sand- og grusforekomstenes lokalisering, volum og kvalitet. Med bakgrunn i utredningen er det utarbeidet en modell for systematisk registrering av landets sand- og grusressurser, med et EDB-basert register for lagring og bearbeidelse av data. Opplegget er beskrevet i Miljøverndepartementets rapport T521.

NGU startet etableringen av Grusregisteret i Buskerud i 1982 etter avtale med Fylkeskartkontoret i Buskerud, Buskerud fylkeskommune og Miljøverndepartementet.

Alle registreringene finnes i et manuelt og i et EDB-basert register. Det manuelle registeret ligger hos NGU, mens det EDB-baserte registeret finnes både ved fylkeskartkontoret og ved NGU. Data fra registeret presenteres på skjema, i tabeller og kartform. Opplysninger er tilgjengelig for alle som har behov for informasjon.

Denne rapporten om sand- og grusressursene i kommunen er en del av en større rapport om de samme forhold i hele Buskerud fylke (Grusregisteret i Buskerud fylke. NGU-rapport nr. 84.164). Rapporten er et forsøk på å gjøre kommunens data mer tilgjengelig for lokale interesser. For mer detaljerte opplysninger enn denne rapporten kan gi, henvises det til Grusregisteret.

BYGGERÅSTOFFSITUASJONEN I FYLKET

Under etableringen av Grusregisteret i Buskerud fylke er det ialt registrert ca. 446 forekomster. Det er gjort et volumanslag for de fleste forekomstene. Summert gir disse volumanslagene en total reserve på ca. 1,2 milliarder m³. Totalvolumet tilsier at Buskerud har rikelig tilgang på sand og grus, men forekomstene er geografisk noe ujevnt fordelt. Kvaliteten på materialet varierer en del innenfor fylket.

De største og best egnete avsetningene ligger i de nedre deler av fylket, og de er konsentrert til dalbunnen og dalsidene i Hurum, Lier, Ringerike, Krødsherad, Modum, Øvre Eiker og Kongsberg. Kvaliteten på materialet i denne delen av Buskerud er generelt god.

Alle kommunene i hele Numedalen har god tilgang på sand og grus. Kvaliteten på materialet er imidlertid dårligere i Flesberg p.g.a. det store innslaget av finstoff i massene og noe mer glimmerholdige bergarter.

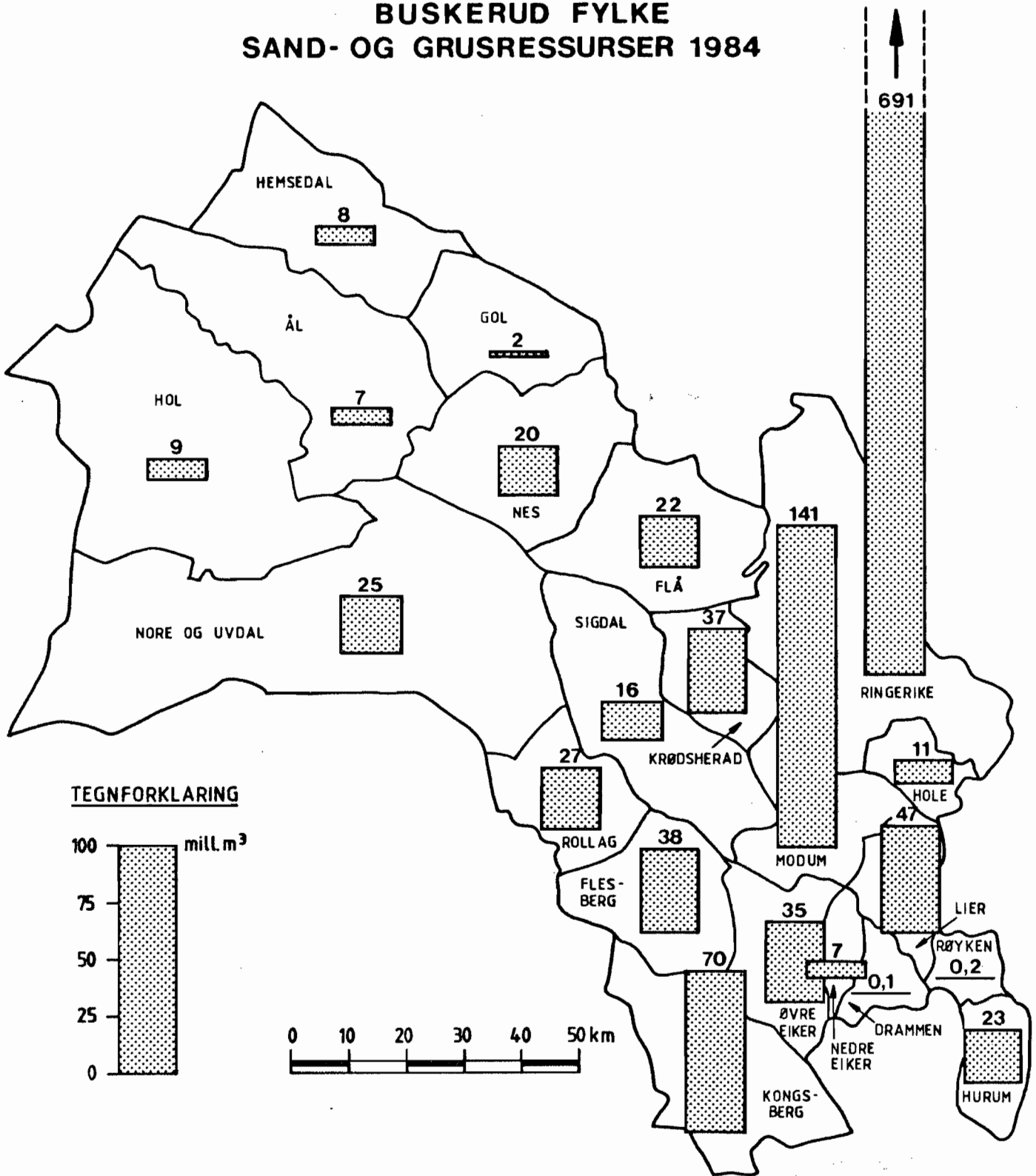
I Hallingdal er det bare Flå, Nes og Hemsedal som har tilstrekkelige grusressurser. Kvaliteten på materialet i regionen er litt varierende, p.g.a. skifrige bergarter i nord.

Det er stor produksjon av knuste steinmaterialer i nedre deler av fylket, 6-7 større pukkverk driver her. For mange av de grusfattige kommunene vil produksjonen av knuste steinmaterialer være et godt alternativ framfor å importere sand og grus fra andre kommuner. Til de grusfattige kommunene må regnes Røyken, Drammen, Gol og Hol. De mange steintippene i øvre del av fylket er en verdifull reserve. Særlig i Ål og Hol bør disse utnyttes fullt ut.

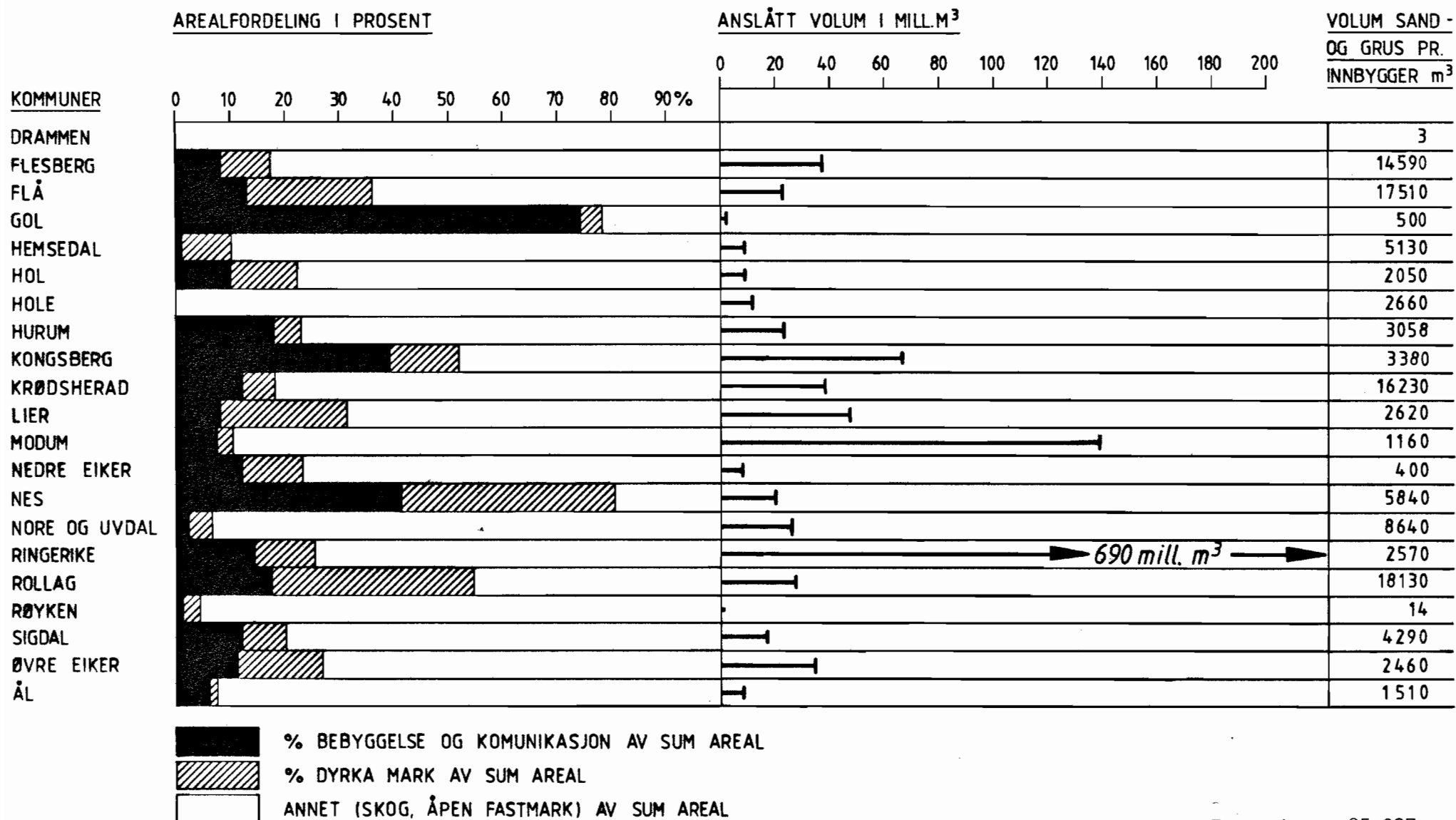
Sandig-grusig morene er en viktig ressurs i dal- og fjellområdene. Massene fra disse avsetningene kan brukes til bygging og vedlikehold av skogsbilveger og stølsveger.

BUSKERUD FYLKE SAND- OG GRUSRESSURSER 1984

BUSKERUD FYLKE: RESSURSER OG AREALFORDELING AV SAND OG GRUS 1984

BYGGERÅSTOFFSITUASJONEN I 0633 - NORE OG UVDAL

Konklusjon:

KOMMUNEN HAR STORE MENGDER GRUS, MEN KORNFORDELINGEN ER AVGJØRENDE FOR BRUKSOMRÅDET

Bergartssammensetningen i de fleste prøvene setter få grenser, mens derimot kornfordelingen er såpass varierende at bruksområdene varierer fra forekomst til forekomst. Det er først og fremst siltinnholdet som er årsaken til dette. Med unntak av forekomstene 3, 4, 5, 9 og 21 er bergarts- og mineralsammensetningen tilstrekkelig god til de fleste bruksområder. Gneisen, granitten og gneisgranitten er relativt finkornet og selv gneisen er lite skifrig. Disse bergartene må derfor anses å være tilstrekkelig slitesterke til de fleste formål. Mange av de minste forekomstene har en mer gunstig kornfordeling enn flere av de større.

Tilsynelatende har kommunen store mengder grus. En relativt liten del er båndlagt. Hva som kan begrense de aktuelle reserver sterkt, er strenge krav til forekomstenes kornfordeling fordi siltinnholdet er relativt høyt.

Forekomstene ligger konsentrert i få dalfører eller i sidedaler til disse og nær hoveddalen. Store områder av kommunen kan derfor få ganske lange transportavstander.

Forekomst 8 Nygard, ved Fønnebøfjorden er en interstadial avsetning, bestående av morenemateriale (Rosenqvist, 1973). Denne avsetningen er verneverdig ut ifra geologisk interesse. En av steintippene, 23 Hyttatippen, ligger i Numedalen, og denne burde utnyttes.

Antall og beliggenhet:

KOMMUNENS GRUSFOREKOMSTER LIGGER KONSENTRERT I NUMEDAL OG UVDAL MED SIDEDALER

Det er ialt registrert 33 forekomster i kommunen. Av disse er 26 sand- og grusforekomster, 1 moreneforekomst, 1 pukkeforekomst og 5 steintipper.

Noen forekomster er bare markert ved bokstavsymboler på kartene. Dette gjelder hovedsakelig små og diffuse avsetninger og der masse bare tas ut til lokalt

bruk. Forekomstene ligger hovedsakelig i selve dalbunnen, men noen ligger også oppe i dalsiden som terrassedannelser.

Volum og arealbruk:

KOMMUNEN HAR FÅ STORE GRUSFOREKOMSTER, MEN MANGE AV MINDRE VOLUM

I Jønndal ligger forekomst 18 Kurkeelva, en steintipp på over 140 000 m³ bestående av granittisk gneis. I Uvdalsområdet ligger to steintipper, 29 Nyseter på ca. 198 000 m³ og 30 Grandokk på 14 800 m³. Bergartene er henholdsvis dacitt og dagaligneis. Steintippene 23 Hyttatippen og 24 Kåsn inneholder henholdsvis grønnstein/kvartsitt og porfyrisk rhyolitt. Volumene er ca. 351 000 m³ og 27 000 m³. Tilsammen representerer dette ca. 731 000 m³.

Det samlede volumet for 23 av de 26 grusforekomstene er beregnet til 24,5 mill. m³. Den største grusforekomsten er 11 Uvdal på nesten 10 mill. m³. Andre store forekomster er 17 Tinnvegen ved Imingdalen og 19 Solheimstulen i Jønndalen.

Totalt sett utgjør det bebygde areal 2 % av avsetningenes totale overflate, jordbruk 4 %, skog 25 %, åpen fastmark 66 % og massetak 3%. Dette viser at bare 6 % av det totale arealet er så sterkt båndlagt at det er til hinder for uttak av masser.

Kvalitet:

GRUSFOREKOMSTENE INNEHOLDER STORT SETT SLITESTERKE BERGARTER, MEN SILT-INNHOLDET ER HØYT

Berggrunnen i hele kommunen består av grunnfjellsbergarter som granitter, gneiser, kvartsitt og mindre områder med gabbro og amfibolitt.

Prøvematerialet er vurdert i forhold til de krav som stilles til betongtilslag, slitelagsgrus og bærelagsgrus. Siltinnholdet er anslått ved å se på vektforholdet mellom finsand og grovsand og forholdet til den øvrige kornfordelingen.

Noen forekomster har et særlig høyt siltinnhold der det kan være snakk om mer enn 20 % silt. Det gjelder forekomstene 3 Hanshaugseter, 15 Hvilstein og 19

Solheimstulen. Av særlig siltfattige forekomster kan nevnes 1 Nore og 17 Tinnvegen. De fleste andre har et siltinnhold mellom 5 og 15 %. Det ser ut til at forekomstene i Uvdal inneholder noe mindre silt enn de i Numedalen. Innholdet av silt kan være avgjørende for brukbarheten av forekomstene. Kornfordelingen forøvrig varierer svært fra forekomst til forekomst, men holder seg stort sett innenfor kravene til et av bruksområdene betongtilslag, slitelag eller bærelag. Stort sett er materialet i de aller fleste forekomstene lite flisig.

Fraksjonen 8-16 mm viser at materialet er korttransportert og viser god korrelasjon med berggrunnen i kommunen. Innholdet av sterke eruptive og metamorfe bergarter er gjennomsnittlig 90 % for de 16 prøvene, og 4 av disse har så høyt som 95 % eller høyere. Større mengder svakt bergartsmateriale og forvitrede korn finner vi i forekomstene 3 Hanshaugseter og 5 Eid, med henholdsvis 32 % og 20 %. Tilsvarende innhold i de andre forekomstene er fra 0 % til 7 %, vanlig er 4-6 %.

I fraksjonen 0,5-1,0 mm er det bare 2 forekomster der det er funnet 1 % fri glimmerkorn, i de andre er det ikke funnet noen slike korn.

I fraksjonen 0,125-0,250 mm er innholdet av glimmer og skiferkorn i gjennomsnitt for alle forekomstene 5 %. Noen forekomster har et høyt innhold, nemlig 4 Eidstryken, med 9 %, 9 Odden og 21 Hjallan med 10%. De mest glimmerfattige forekomstene viser seg å være 2 Strømmen, 3 Hanshaugseter, 14 Rustrud, 15 Hvilstein, 19 Solheimstulen og 27 Ølmåså med 0-3 %. Foruten siltinnholdet er det for høyt innhold av glimmer som begrenser brukbarheten for forekomstene. Noe høyt glimmerinnhold kan tillates til bruk som slitelag og bærelagsgrus dersom forekomstens siltinnhold fra før er lavt.

Et viktig trekk ved morenedekket i store deler av kommunen er at det er finstoffattig. Her kan siltinnholdet ligge utenfor telefarlig grense. Dette gjelder særlig områdene på nordsiden av Pålsbufjorden og Tunnhovdfjorden.

Egnethet og videre undersøkelse:

BARE 7 AV GRUSFOREKOMSTENE ER BRUKBARE TIL VEGFORMÅL

Ved å sammenholde siltinnhold, kornfordeling, bergartssammensetning, skifer og glimmerinnhold vil disse forekomstene være best egnet til følgende formål:

- a) som betongtilslag: 14 Rustrud, 20 Hvammen og 27 Ølmåsåe.
- b) som slitelagsgrus: 5 Eid, 6 Haugje, 10 Nyseter, 20 Hvammen, 21 Hjallan og 27 Ølmåsåe.
- c) som bærelagsgrus: 5 Eid, 10 Nyseter, 20 Hvammen og 27 Ølmåsåe.

På grunn av de enkle undersøkelser som er foretatt, bør dette ikke anses som noen absolutt liste. Alle aktuelle forekomster bør undersøkes nøyere før de tas i bruk. Prøver bør tas flere steder med full kornfordeling ned mot leirfraksjonen, og med videre petrografisk og mineralogisk analyse.

TABELL 1

TEGNFORKLARING

B=bebyggelse+kommunikasjon

D=dyrkamark

S=skog

M=massetak

A=annet

KOMMUNE:0633

Fnr	Matr typ	Kbl	UTM-koord	Volumx 1000m3	Arealx 1000m2	Arealbruksford. %				
						B	D	S	M	A
1	S	1615-2	32V501166702	1206	201	10	16	71	2	0
2	S	1615-2	32V501366680	2506	167	0	20	63	16	0
3	S	1615-2	32V506166695	565	47	0	0	92	8	0
4	S	1615-2	32V500766675	60	8	11	0	89	0	0
5	S	1615-2	32V500666673	138	23	0	0	48	0	52
6	S	1615-2	32V499666682	584	58	0	30	68	1	0
7	S	1615-2	32V503366642	130	22	0	16	47	36	0
8	S	1615-1	32V496266804	253	17	0	0	59	17	24
9	S	1615-1	32V494766803	174	35	10	35	55	0	0
10	S	1615-3	32V483066784	352	45	4	0	77	19	0
11	S	1615-4	32V486066810	9479	948	0	0	95	5	0
12	S	1615-1	32V494666826	102	13	0	0	85	15	0
13	S	1615-4	32V484866815	532	76	0	0	100	0	0
14	S	1615-4	32V480066804	183	12	0	0	100	0	0
15	S	1615-1	32V499466801	331	47	9	18	72	1	0
16	S	1615-4	32V480867070	66	11	0	0	100	0	0
17	S	1615-3	32V476266729	2029	677	10	0	0	1	89
18	A	1515-1	32V463766838	143	0	0	0	0	0	0
19	S	1515-1	32V463866843	1579	263	1	0	83	2	14
20	S	1615-1	32V500266789	901	180	13	53	2	2	29
21	S	1615-2	32V500866777	1947	195	12	20	30	8	30
22	S	1615-1	32V500866843	26	7	0	0	91	9	0

23	A	1615-1	32V497966850	351	0	0	0	0	0	0
24	A	1615-1	32V497966827	26	0	0	0	0	0	0
25	P	1615-1	32V499866805	20	0	0	0	0	0	0
26	S	1615-1	32V500966860	0	25	0	0	96	4	0
27	S	1615-4	32V479366802	507	34	0	0	100	0	0
28	S	1615-4	32V479766804	280	28	0	0	100	0	0
29	A	1615-3	32V483266783	197	0	0	0	0	0	0
30	A	1615-4	32V488366806	13	0	0	0	0	0	0
31	S	1615-2	32V501166757	792	99	0	34	66	0	0
32	S	1615-3	32V471866748	0	1082	0	0	0	0	100
33	S	1515-2	32V468466763	0	2968	0	0	0	0	100

Anslått korn-
frak.fordeling Bergartsanalyse

S-sand	AA-sterke eruptive metamorfe bergarter
G-grus	BB-homogene og sedimentære bergarter
N-stein	CC-svake metamorfe og sedimentære bergarter
B-blokk	NN-svake, forvitrede korn fra alle grupper

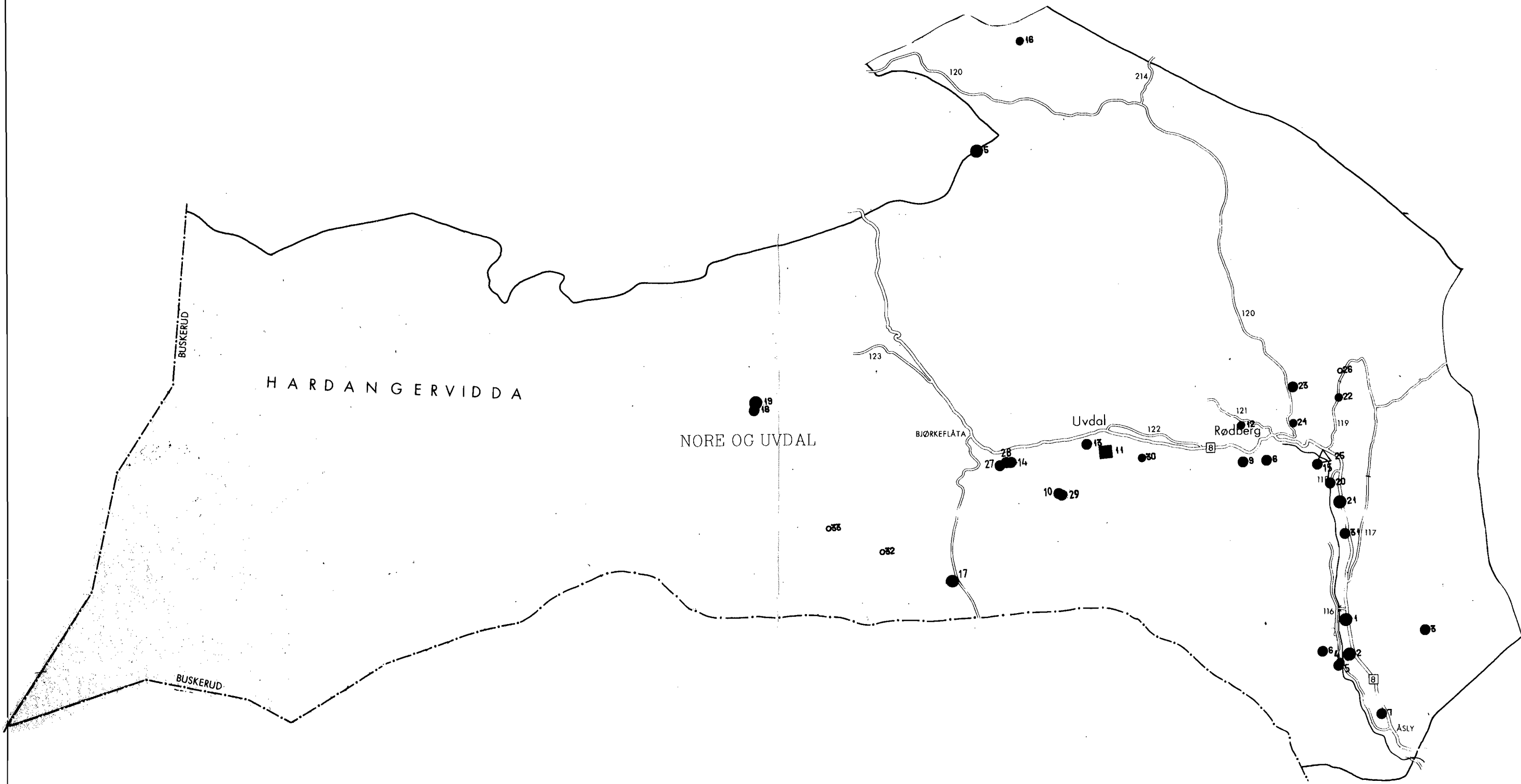
Mineralanalyse

fraksjon (0,5-1.0 mm)	fraksjon (0,125-0,250 mm)
G-frie glimmerkorn	B-glimmer evt. skiferkorn
A-andre	A-andre korn
	M-mørke mineraler
	Sf-sprøhet- og flisighetsklasse

T A B E L L 6

FYLKE/KOMMUNE: 0633

Fnr	Mnr	Kornf.%				Bergartsf.%				Mineralf.%				
		S	G	N	B	AA	BB	CC	NN	G	A	B	M	A
1	1	70	20	10	0	94	0	4	2	0	99	7	13	80
2	1	55	30	13	2	95	0	4	1	0	99	2	4	94
3	1	90	10	0	0	65	3	22	10	1	99	3	3	94
4	1	40	30	20	10	93	1	5	1	0	99	9	6	85
5	1	30	30	20	20	76	4	16	4	0	99	7	7	86
6	1	40	35	20	5	92	1	4	3	0	99	4	3	93
9	1	45	40	10	5	88	5	3	4	0	99	10	6	84
10	1	40	30	25	5	94	0	4	2	0	99	7	3	90
11	1	50	25	15	10	87	0	8	5	0	99	15	6	79
11	902	70	15	10	5	93	0	4	3	0	99	4	6	90
14	1	50	30	15	5	89	7	2	2	0	99	1	3	96
15	1	75	20	4	1	97	0	1	2	0	99	2	1	97
17	1	75	24	1		98	2	0	0	0	99	6	1	93
19	1	95	5			99	0	0	0	0	99	0	3	97
20	1	50	30	15	5	94	2	1	3	1	99	6	4	90
21	1	50	30	15	5	93	1	4	2	0	99	10	5	85
27	1	40	35	20	5	92	3	3	2	0	99	3	7	90

BRUK AV GRUSREGISTERET

Inngangsnøkler til Grusregisteret

Det manuelle registeret med registreringsskjema, kart og bilder er lagret ved NGU. Fylkeskartkontoret har en diskett hvor alle data er lagret for bruk i deres eget dataanlegg.

Brukere av Grusregisteret kan enten henvende seg til fylkeskartkontoret eller NGU. Inngangsnøkkelen til registret ved NGU er vist i fig. 1.

Alle registrerte forekomster i Grusregisteret er gitt en referanse i NGUs referanseregister. Referansen angir lokalisering av kommune og kartblad, og den inneholder stikkord som forteller hvilke opplysninger Grusregisteret kan gi om forekomsten (f.eks. materialtype, volum). Referanseregisteret kan ajourføres kontinuerlig via administrative rutiner.

Presentasjon av data fra Grusregisteret

Fra Grusregisteret kan en få flere typer utskrifter. Det kan foreløpig tas ut kopier av alle registrerte forekomstskjema. Det er laget standardiserte tabeller for å kunne kombinere ulike datatyper fra flere forekomster. Tabellene systematiserer data fra forekomster innenfor et geografisk avgrenset område, f.eks. kartblad, kommune eller en vilkårlig avgrensning med oppgitte hjørnekoordinater. Eksempler på tabeller, forekomst- og massetaksskjema er samlet i vedlegg I.

Data fra registeret kan også presenteres i kartform. Fylkeskartkontoret har en folie av alle sand- og grusressurskart i målestokk 1:50 000. Kopi av et slikt kart kan derfor bestilles fra fylkeskartkontoret, eventuelt NGU. Kartet viser bl.a. forekomstenes utbredelse, type avsetning, arealfordeling, anslått volum og hvilke prøver som er tatt i forbindelse med registreringen. Kartene kan tegnes ut i svart/hvitt på topografisk kart-grunnlag eller ved spesielle tilfeller i farger. Et sand- og grusressurskart fra Buskerud er vist i vedlegg II (i konvolutt). Det er også laget et fylkeskart i målestokk 1:250 000 som viser alle registrerte forekomster.

EDB TIL LAGRING OG BRUK AV SAND- OG GRUSDATA

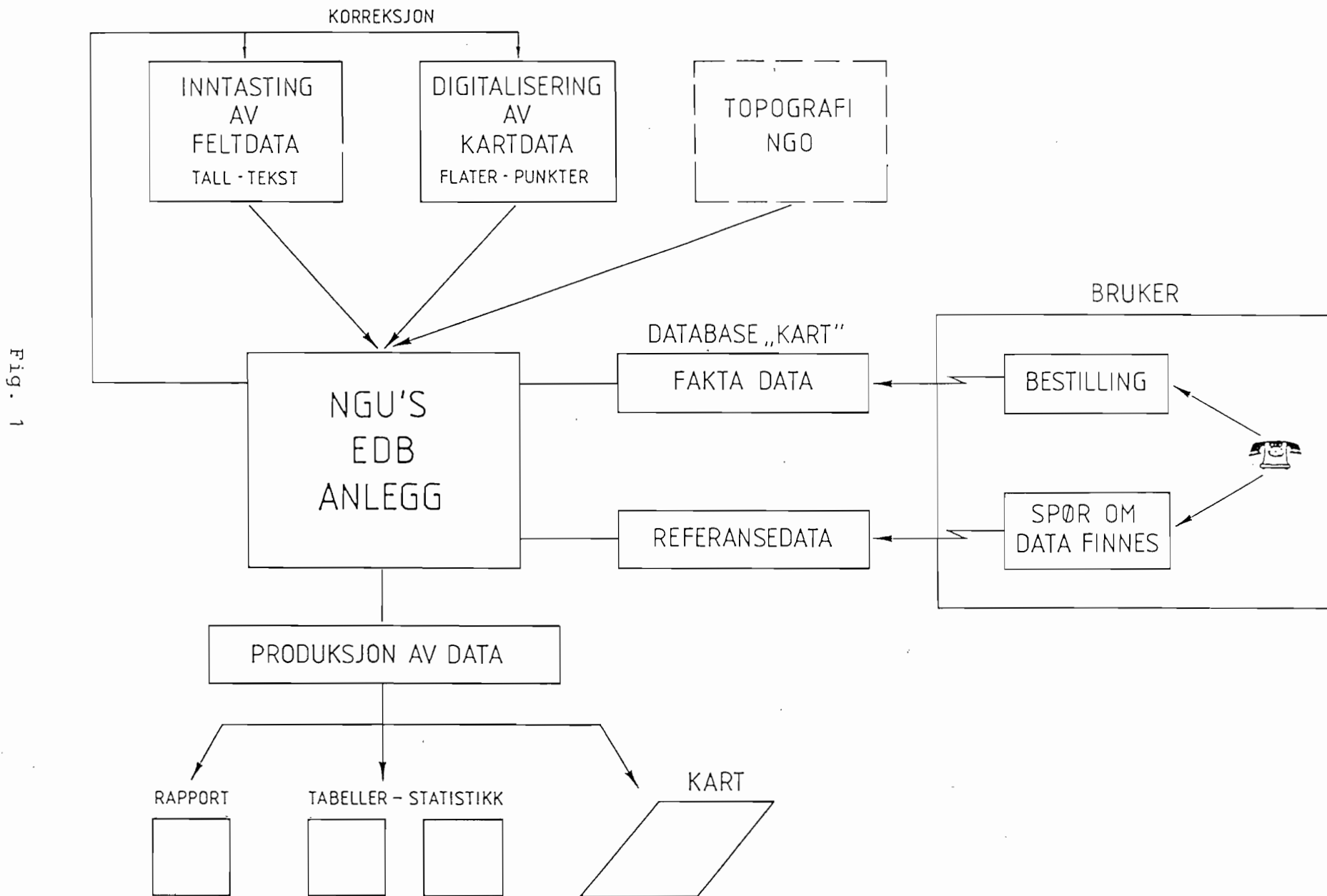

Fig. 1

NGU og fylkeskartkontorene har fått konsesjon fra Datatilsynet til å opprette og drive Grusregisteret. Opplysninger fra registeret er tilgjengelig for alle som har et berettiget behov for informasjon.

Trondheim, 7. februar 1985

Lars Larsen

Lars Larsen
avd.ing.

TABELL 1

Får ut følgende opplysninger:

- kommune/fylke
- forekomstnummer
- matrialtype
- M711
- UTM-koordinater
- volum i 1000 kubikkmeter
- totalt areal i 1000 kvadratmeter
- %bebyggelse av totalt areal
- %dyrkamark av totalt areal
- %skog av totalt areal
- %massetak av totalt areal
- %annet av totalt areal

Tabellen er sortert på stigende forekomstnummer.
Følgende kriterier kan velges:

1. fylke/kommune
2. kartblad
3. gitt sentrumskoordinat med valgt radius
4. gitt to koordinatpar, beskriver et rektang. omr.

EKSEMPEL TABELL 1

T A B E L L 1

TEGNFORKLARING

B=bebyggelse+kommunikasjon
D=dyrkamark
S=skog
M=massetak
A=annet

KOMMUNE · 0614

Fnr	Matr typ	Kbl	UTM-koord	Volumx 1000m3	Arealx 1000m2	Arealbruksford. %				
						B	D	S	M	A
1	S	1615-2	32V501166702	1206	201	10	16	71	2	0
2	S	1615-2	32V501366680	2506	167	0	20	63	16	0
3	S	1615-2	32V506166695	565	47	0	0	92	8	0
4	S	1615-2	32V500766675	60	8	11	0	89	0	0
5	S	1615-2	32V500666673	138	23	0	0	48	0	52
6	S	1615-2	32V499666682	584	58	0	30	68	1	0
7	S	1615-2	32V503366642	130	22	0	16	47	36	0
8	S	1615-1	32V496266804	253	17	0	0	59	17	24
9	S	1615-1	32V494766803	174	35	10	35	55	0	0
10	S	1615-3	32V483066784	352	45	4	0	77	19	0
11	S	1615-4	32V486066810	9479	948	0	0	95	5	0
12	S	1615-1	32V494666826	102	13	0	0	85	15	0

TABELL 2

Får ut følgende opplysninger:

- fylke/kommune
- sum volum 50%
- % bebyggelse av sum areal
- % dyrkamark av sum areal

Tabellen er sortert på stigende kommunenummer
Følgende blir skrevet på skjermen:

1. Alle kommuner
2. Alle kommuner innen et fylke

EKSEMPEL TABELL 2

T A B E L L 2

Komm	Sum volum	%bebyggelse av sum areal	%dyrkamark av sum areal
0602	124875	0	0
0604	69972816	39	13
0605	691458944	14	11
0612	11170000	0	0
0615	22630080	13	23
0616	19742552	41	39
0617	2043000	74	4
0618	8303000	1	9
0619	7137000	6	1
0620	9545250	10	12
0621	16379466	12	8
0622	36871504	12	6
0623	141298272	7	3
0624	34694368	11	15
0625	7274000	12	11
0626	47054000	10	26
0627	192850	1	3
0628	23339300	18	5
0631	37826400	8	9
0632	26506200	17	37
0633	25483000	2	4

TABELL 3

Får ut følgende opplysninger:

- kommune/fylke
- forekomstnummer
- M711
- UTM koordinater
- volum 50% i kubikkmeter
- areal i kvadratmeter
- % bebyggelse av areal
- % dyrkamark av areal
- % skog av areal

Følgende kriterier kan velges:

1. volum < 0.1 mill kbm
2. volum 0.1 mill kbm - 1 mill kbm
3. volum 1 mill kbm - 5 mill kbm
4. volum > 5 mill kbm
5. volum > 0

EKSEMPEL TABELL 3

T A B E L L 3

Komm	Fnr	M711	UTM			Volum	Areal	% av totalt areal		
						i kbm	i kvm	B	D	S
0614	4	1618-3	32V	4834	6836	1236000	412000	0	0	0
0614	6	1618-2	32V	4968	6845	3640000	1820000	0	0	25
0614	7	1618-2	32V	4951	6845	1978000	989000	0	0	0
0614	8	1618-2	32V	4925	6845	1180000	590000	0	0	0
0614	9	1618-2	32V	4981	6846	1358000	679000	0	0	30
0614	18	1518-2	32V	466	6844	1429000	953000	6	40	0
0514	30	1618-4	32V	4900	6858	1144000	763000	0	40	0
0514	31	1518-1	32V	4691	6848	3241000	2161000	2	30	15
0514	40	1618-4	32V	4906	6852	1035000	207000	0	0	0
0514	42	1618-4	32V	4778	6857	1656000	828000	0	0	0
0514	48	1618-1	32V	4955	6852	4340000	2170000	5	0	0
0514	49	1618-1	32V	4961	6852	1101000	367000	5	0	0
0514	50	1618-4	32V	4802	6848	1584000	792000	0	0	0
0514	51	1618-4	32V	4820	6865	3632000	908000	0	0	100
0514	52	1618-4	32V	4840	6865	1329000	443000	0	0	100
0514	53	1618-4	32V	4880	6866	2175000	1450000	0	0	0
0514	63	1518-2	32V	458	6842	1294000	647000	0	70	0
0514	78	1618-3	32V	4900	6843	2892000	964000	0	0	0

TABELL 4

Får ut følgende opplysninger:

- forekomstnummer
- massetaksnummer
- M711
- UTM koordinater
- driftsforhold
- foredling/produksjon
- konflikt

Tabellen skrives ut på fylke/kommune-nivå (som velges under kjøring), med stigende forekomstnummer.

EKSEMPEL TABELL 4

Driftsforhold: D-i drift
I-ikke drift
S-sporadisk drift
N-nedlagt

Konflikt: B-bebyggelse * I-industri * U-institusjon
O-militært område * V-veg * T-jernbane
P-flyplass * L-kraftlinje * J-jordbruk
Y-mulig nydyrkingsområde * S-skogbruk
E-eksisterende grunnvannsuttak * R-resipient
G-mulig fremtidig grunnvannsuttak * F-fredet areal
A-vernet areal * N-fornminner * D-mulig vernverdi
M-miljøulemper * K- klimaendring
H-forurensning av vassdrag * X-andre

Foredling/produksjon: S-sikting
V-vasking
K-knusing A-asfaltverk/oljegrusproduksjon B-betong/
betongvareproduksjon X-annet

T A B E L L 4

FYLKE/KOMMUNE: 0614

Fnr	Mnr	M711	UTM	Drifts- Foredling		
				forhold	produksjon	Konflikt
1	2	1618-3	32V	4875	68380	
1	901	1618-3	32V	4893	68377	S
6	1	1618-2	32V	4968	68457	D
10	1	1518-2	32V	4684	68326	S
10	902	15182	32V	4688	68336	S S,K
11	1	1518-2	32V	4695	68348	S

TABELL 6

Får ut følgende opplysninger:

- forekomstnummer
- massetaksnummer
- M711
- UTM koordinater
- anslått kornfordeling i %
- bergartsfordeling i %
- sprøhet/flisighet i %
- mineralfordeling i %

Tabellen skrives ut på fylke/kommune-nivå (som velges under kjøring).
Er sortert på stigende forekomstnummer.

Anslått korn-

frak.fordeling   Bergartsanalyse

S-sand	AA = prosentandel av "meget sterke korn"
G-grus	BB = prosentandel av "sterke korn"
N-stein	CC = prosentandel av "svake korn"
B-blokk	NN = prosentandel av "meget svake korn"

Mineralanalyse

fraksjon (0,5-1.0 mm)	fraksjon (0,125-0,250 mm)
G-frie glimmerkorn	B-glimmer evt. skiferkorn
A-andre	A-andre korn
	M-mørke mineraler
	Sf-sprøhet- og flisighetsklasse

T A B E L L 6

FYLKE/KOMMUNE: 0614

Fnr	Mnr	M711	UTM			Ansl. kornf.%				Bergartsf.%				Sf			Miniralf.%		
						S	G	N	B	AA	BB	CC	NN	kl	G	A	B	M	A
1	2	1618-3	32V	4875	68380	70	30			98	0	2	0		0	99	4	33	63
1	901	1618-3	32V	4893	68377	60	35	5		93	2	5	0		0	99	4	26	72
6	1	1618-2	32V	4968	68457	30	70			99	0	1	0	2	1	99	3	28	69
7	1	1618-2	32V	4951	68458	40	40	20		98	0	0	2		0	99	2	32	66
10	1	1518-2	32V	4684	68326	40	50	10							0	99	0	51	49
10	902	15182	32V	4688	68336	50	40	10		98	2	0	0		0	99	0	51	49
11	1	1518-2	32V	4695	68348	40	50	10		99	0	0	0		0	99	1	53	46
15	1	1518-2	32V	4704	68381	35	40	20	5	97	3	0	0		0	99	0	29	71
16	1	1518-2	32V	4710	68408	30	40	20	10	92	1	7	0		0	99	3	30	67
17	1	1518-2	32V	4709	68418	85	15			89	1	8	2		0	99	2	27	71

FOREKOMSTREGISTER

Fylke- komm.nr.: <u>0604</u>		År - måned - dato: <u>840905</u>																																													
Forekomst nr.: <u>22</u>		Inventør: <u>NGU H7H</u>																																													
Forekomst navn: <u>SANDMO</u>		Kode for offentlighet: ☐																																													
KBL(DØK): <u>CF036</u>		KBL(M711): <u>1714-2</u>																																													
KOORD.(NGO): Y = <u>-46700</u> X = <u>191600</u>		KOORD.(UTM): <u>32V 05487 65994</u>																																													
<table border="1"> <tr> <td>MATERIALTYPE (1)</td> <td>FOREKOMSTTYPE (3)</td> <td>AVSETNINGSFORM (2)</td> </tr> <tr> <td>Sand grus: ☒ S</td> <td>Breelavsetn.: ☒ B</td> <td>Delta: ☒ D</td> </tr> <tr> <td>Pukk: P</td> <td>Elveavsetn.: E</td> <td>Isranddelta: R</td> </tr> <tr> <td>Andre matr.: A</td> <td>Bresjø/innsjø: I</td> <td>Sandur: S</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Strandavsetn.: S</td> <td>Vifte: V</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Morenematr.: M</td> <td>Elveslette: L</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Skredmatr./ur.: R</td> <td>Dalfylling: F</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Forvittringsmatr.: F</td> <td>Terrasse: T</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Flomskredmatr.: D</td> <td>Esker: E</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Andre: A</td> <td>Strandvoll: N</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Haug/rygg: H</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Randmorene: M</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Erosjonsrest: O</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Dødisterreng: Ø</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Andre: X</td> </tr> </table>		MATERIALTYPE (1)	FOREKOMSTTYPE (3)	AVSETNINGSFORM (2)	Sand grus: ☒ S	Breelavsetn.: ☒ B	Delta: ☒ D	Pukk: P	Elveavsetn.: E	Isranddelta: R	Andre matr.: A	Bresjø/innsjø: I	Sandur: S		Strandavsetn.: S	Vifte: V		Morenematr.: M	Elveslette: L		Skredmatr./ur.: R	Dalfylling: F		Forvittringsmatr.: F	Terrasse: T		Flomskredmatr.: D	Esker: E		Andre: A	Strandvoll: N			Haug/rygg: H			Randmorene: M			Erosjonsrest: O			Dødisterreng: Ø			Andre: X	AREAL OG VOLUM Totalt areal <u>75.500</u> m ² Gj.sn. mektigheter volum Sanns. (50%): <u>18</u> m <u>1.359.000</u> m ³ Min. (90%): <u>14</u> m <u>1.057.000</u> m ³ Maks. (10%): <u>25</u> m <u>1.887.000</u> m ³
MATERIALTYPE (1)	FOREKOMSTTYPE (3)	AVSETNINGSFORM (2)																																													
Sand grus: ☒ S	Breelavsetn.: ☒ B	Delta: ☒ D																																													
Pukk: P	Elveavsetn.: E	Isranddelta: R																																													
Andre matr.: A	Bresjø/innsjø: I	Sandur: S																																													
	Strandavsetn.: S	Vifte: V																																													
	Morenematr.: M	Elveslette: L																																													
	Skredmatr./ur.: R	Dalfylling: F																																													
	Forvittringsmatr.: F	Terrasse: T																																													
	Flomskredmatr.: D	Esker: E																																													
	Andre: A	Strandvoll: N																																													
		Haug/rygg: H																																													
		Randmorene: M																																													
		Erosjonsrest: O																																													
		Dødisterreng: Ø																																													
		Andre: X																																													
REGULERINGSPLANER: 		NÅVÆRENDE AREALBRUK 2 922 Massetak: <u>10</u> % 2 99 Bebyggelse: <u>5</u> % 2 93 Kommunikasj.: <u> </u> % 3 99 Dyrka mark: <u> </u> % 4 99 Skog: <u>85</u> % 6 99 Åpen fastm.: <u> </u> % 9 99 Ufordelt: <u> </u> %																																													

RAPPORTER/LITTERATUR SOM OMHANDLER FOREKOMSTEN

Rapport nr.	Rapport navn	År	Unders.*	Analyser**
<u>NGU</u>	<u>ALSTADSÆTER: SANDMO, 1:20000KART</u>	<u>83</u>	<u>K</u>	<u> </u>
<u>NGU-RAP. 111A</u>	<u>WOLDEN: SANDMO GRUSFOREKOMST</u>	<u>84</u>	<u>USJ</u>	<u>KPMB</u>
<u>NGU NR. 404</u>	<u>ROBERTSEN: SEDIMENTOLOGICAL...</u>	<u>85</u>	<u>KUV</u>	<u>N</u>
<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

BESKRIVELSE:

Foto Ja(J), Nei(N): 7

Deltaavsetning bygget opp over marin grense (MG) på 192 moh. Fjell idagen sør og vest i forekomst. Dyptet til fjell kan derfor være relativt usikkert, ellers meget tykk i massetaket. Østlig del av forekomst dekket av et silt-/leir lag. Grusmassene fortsetter muligens under dette lag til forekomst 14. Overflatematerialet er en steinholdig grus med blokk i nord, i sør grusig sand.

MERKNADER:

* Type undersøkelser: Kartlegging (K), geofysiske undersøkelser (U), sonderende borer (S), boring med prøvetaking (B), sjaktning (J), prøvetaking (P), grunnvann (G), annen naturinventering (V), andre (A).

** Utførte analyser: Kornfordeling (K), flisighet og sprøhet (F), petrografisk analyse (P), mineralogisk analyse (M), kornform (R), kisinhold (I), svake og skifrige korn (S), humus (H), kjemisk analyse (C), betongprøvestøpning (B), abrasjonstest (A), andre (N).

MASSETAKSREGISTER

Vedlegg 1, side 7

Forek.nr.: 22 Mt.nr.: 1 Gnr.: 109 Bnr.: 2 Flere eierdommer: J/N: N

Kbl. (M711): 1714-2 Koord. (UTM): 32V 05485 65993

Kbl. (DOK): CF036

Koord.(NGO): Y = -46500 X = 191500

Bruker: STATENS VEGVESEN BUSKERUD

Adresse: _____

DIRFTSFORHOLD (1)
I drift: D
Sporadisk drift: S
Nedlagt: N

FOREDLING I MT.(4)
Sikting: S
Vasking: V
Knusing: K
Asfalt: A
Betong: B
Annet: X

ETTER-BEHANDLING(1)
Utført: U
Planlagt: P
Utelatt: T

Anslått kornfraksjonsfordeling: Sand: 70 % Grus: 25 % Stein: 3 % Blokk: 2 %

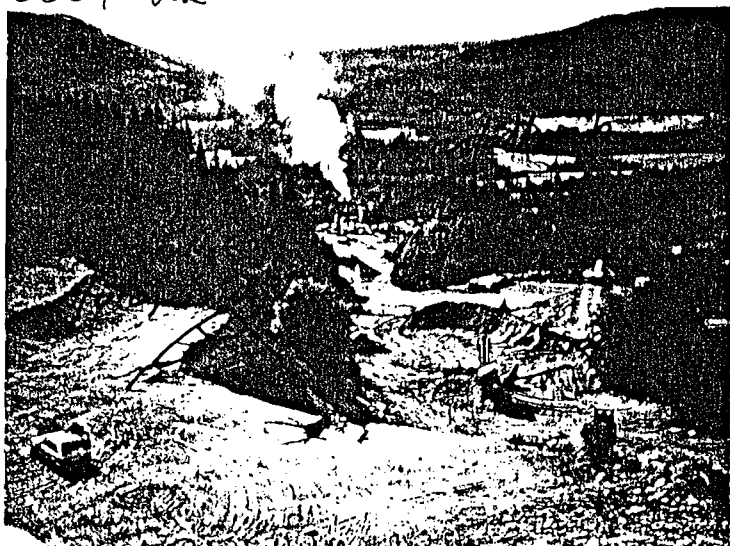
Beskrivelse:

Snittregg viser skrålag av grusig sand under 1-2 m tykt lag av steinig grus. Skrålagene heller mot sør med ca. 15° helning. Innslag av kambrosiluriske bergarter. Det taes ut ca. 55.000 tonn. Av dette går 70% til asfaltprod., resten til div. formål.

Skisse/foto av snitt nr.: _____

Fotoretning: mot V

0604-22

sett mot Passetvekk

5/9-84 HX/H

Prøve nr.: _____

Koord.: _____

Journal nr.: _____

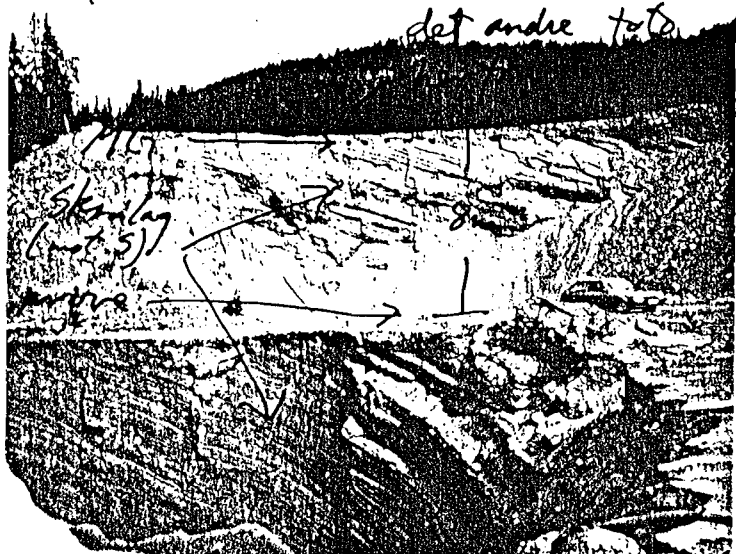
Kommentarer:

Massetaket sett fra toppen av snittveggen med asfaltverket.

Skisse/foto av snitt nr.: _____

Fotoretning: mot Ø

0604-22

det andre foto

5/9-84 HX/H

Prøve nr.: 0604-22-1-109 2

Koord.: 05485-65993

Journal nr.: _____

Kommentarer:

Snittveggen med markering av MG, skrålagene med fall mot S.

GRUSREGISTERET I BUSKERUD

Organisering av arbeidet

Etter oppdrag fra Miljøverndepartementet og i samarbeid med fylkeskartkontoret i Buskerud startet NGU i 1982 arbeidet med å etablere et grusregister i Buskerud. Oppdraget er utført med tilskudd fra Miljøverndepartementet og Norges geologiske undersøkelse ved Industridepartementet.

I løpet av 1982, 1983 og 1984 er det utført kartlegging og registrering i 196 feltdager fordelt på 8 personer. To personer har arbeidet med metodeopplegg, program for lagring av data og prøvekjøring av EDB-rutiner. I tillegg kommer 2-3 personer som har arbeidet med digitalisering av kart og drevet med bergarts- og mineralbestemmelse. Det er tilsammen utført 7 årsverk ved NGU.

Datainnsamling

NGU og fylkeskartkontoret foretok en spørreundersøkelse blant alle kommunene i Buskerud for å skaffe bakgrunnsmateriale for feltarbeidet. Det ble spurt om lokalisering av forekomster og produksjonsdata. Kommunene skulle også vurdere om de hadde tilstrekkelig tilgang på sand, grus og knuste steinmaterialer.

Statens Vegvesen i Drammen/Solbergmoen stilte sitt arkiv over registrerte og undersøkte forekomster til disposisjon. Upublisert kartmateriale fra Numedalsprosjektet v/prof. P. Jørgensen og l.am. R. Sørensen, er brukt. Kart og litteratur fra NGU og andre institusjoner er også benyttet som grunnlagsmateriale (se litteraturliste). Viktigst er imidlertid flyfoto. Hele fylket unntatt noen mindre områder i fjellet er gjennomgått på flyfoto. De fleste forekomster er oppdaget på denne måten.

Feltarbeidet startet sommeren 1982, og det ble avsluttet i løpet av høsten 1984. Arbeidsopplegget i felt har vært under stadig revisjon. En minste-registrering innebærer bl.a. at forekomsten er avgrenst på økonomisk kartverk, og det er tatt prøve fra åpne snitt for bergarts- og mineraltelling-er. Kornstørrelsesfordeling i snittet og gjennomsnittlig mektighet av

forekomsten er vurdert. Produksjonsforhold i massetak og en grov arealbruksfordeling er også tatt med. I alle massetak er det tatt et polaroidbilde som viser snittveggen, prøvested og eventuelt massetakets størrelse. Bildet ligger sammen med registreringsskjemaene i det manuelle registeret.

Arealbruksfordelingen omfatter seks typer arealbruk; skog, dyrka mark, bebygd areal, åpen fastmark og massetak. Alle forekomster som ikke er registrert som en punktforekomst, er arealmessig fordelt på en eller flere av disse kategoriene.

Opplysninger utover minsteregistreringen er tatt med hvis forekomsten har stor betydning eller informasjonen er lett tilgjengelig. Data om eierdomsforhold er registrert hvis det går fram av økonomisk kartverk. Registeret kan videre suppleres/ajourføres på et senere stadium av fylkeskartkontoret eller NGU. Det gjelder opplysninger om eier/bruker, produksjon, foredling, anvendelse, transport, priser og arealbruk etter endt masseuttak.

Det er generelt viktig at registeret oppdateres etterhvert som forekomstene blir grundigere undersøkt og driftsforholdene i massetakene forandrer seg. En slik oppdatering bør også omfatte en registrering av de relativt få og utilgjengelige forekomstene som finnes utenfor dekningsområdet for økonomiske kartverk.

Databearbeidelse

Alle feltregistreringer er foretatt på forekomstskjema og massetaksskjema som ligger i det manuelle registeret. For hver avgrenset forekomst er det gjort et volumoverslag ut fra beregnet areal og anslått gjennomsnittlig mektighet. Resultatet av bergarts- og mineraltellingene er ført inn i massetaksskjema. Etter hvert er data fra det manuelle registeret overført til EDB og lagret i en database.

Omrisset av forekomstene er digitalisert fra feltkartene og overført til databasen. Siden omrisset ligger lagret som koordinater kan det tas ut i varierende målestokker. Kombinert med opplysninger i det EDB-baserte registeret kan forskjellige typer kart tegnes ut v.h.j.a. programstyrte plottere. Feltkartet ligger i det manuelle registeret.

DANNELSE AV SAND OG GRUS

Løsmassene er for det meste dannet i sluttfasen av siste istid og under isavsmeltingen. Høydepartiene og dalsidene er stort sett dekket av morene; en usortert jordart som består av alle kornstørrelser fra leir til blokk (fig. 4). Morenematerialet er dannet ved breens skuring, plukking, knusing og transportert og avsatt direkte av breen.

Dalgangene er ofte preget av store løsmassemektheter. Dette materialet er transportert og avsatt av smeltevann fra breen og er både bedre sortert (ensgradert) og rundet enn morenen (fig. 4). Det er disse breelvavsetningene som utgjør de største sand- og grusressursne.

Særlig store er breelvdeltaene som er bygget opp der breelvene munnet ut i åpent vann foran brefronten (fig. 3). Etterhvert som isen smeltet, og i takt med landhevningen, skar elva seg gjennom de store deltaavsetningene. I dag ligger derfor disse som terrasser på begge sider av dalen (Fig. 2).

Store mengder breelvmateriale (sand og grus) ble også avsatt i smeltevannstunneller under isen, eller i randsjøer mellom isen og dalsiden. Disse avsetningene finnes h.h.v. som rygger og hauger (eskere), ofte nær dalbunnen, og som vifter eller terrasser litt oppe i dalsiden (kames).

Grunnvann

Det er ofte store grunnvannsforekomster knyttet til sand og grusavsetningene. Dette er det viktig å være klar over for enhver som driver med arealplanlegging, slik at ikke viktige grunnvannsressurser blokkeres på grunn av bebyggelse, avfallsdeponering, masseuttak etc.

I fig. 5 er den generelle situasjonen, slik vi finner den langs mange av våre vassdrag, skissert. De porøse og permeable sand- og grusavsetningene (elvesletten og breelvterrassen) kan sammenlignes med en svamp som er mettet med vann opp til et visst nivå - grunnvannspeilet. Avhengig av de geologiske- og hydrogeologiske forhold, samt tidligere arealdisponering, kan avsetningene være egnet til f.eks. masseuttak, vannforsyning, rensing av avløpsvann eller bebyggelse.

NGUs modell for gjennomføring av sand- og grusundersøkelser er delt inn i 3 faser med forundersøkelse, oppfølgende undersøkelse og detaljundersøkelse, fig. 6. I de fylker og kommuner hvor grusregisteret er etablert, tilsvarer dette forundersøkelsen i det totale undersøkelsesprogram.

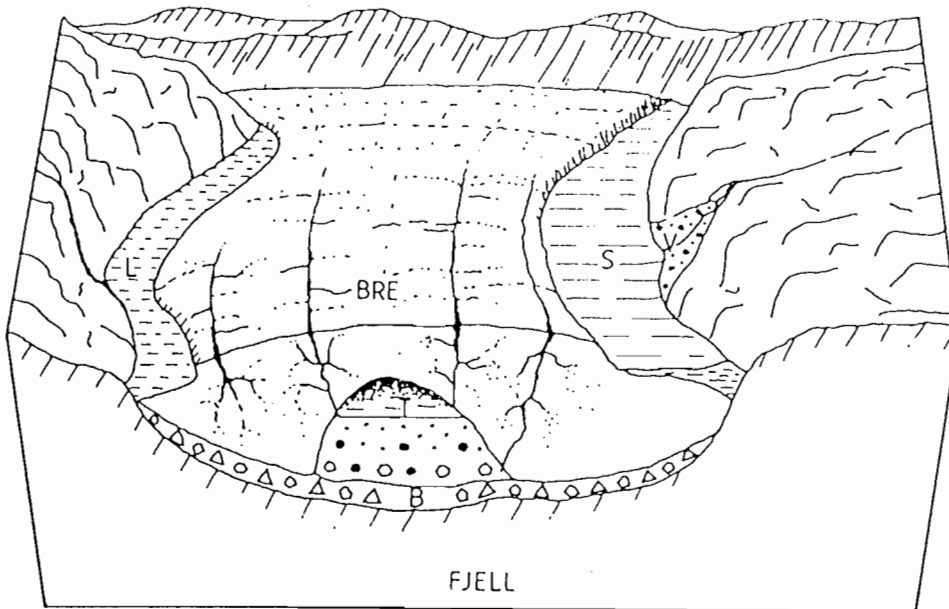

Fig. 1. Dalen er fylt med is.

S: liten randsjø. V: sidebekk med grusvifte. L: breeliv langs iskanten. T: tunnel under isen, hvor en breeliv avsetter en grusrygg. B: bunnmorene.

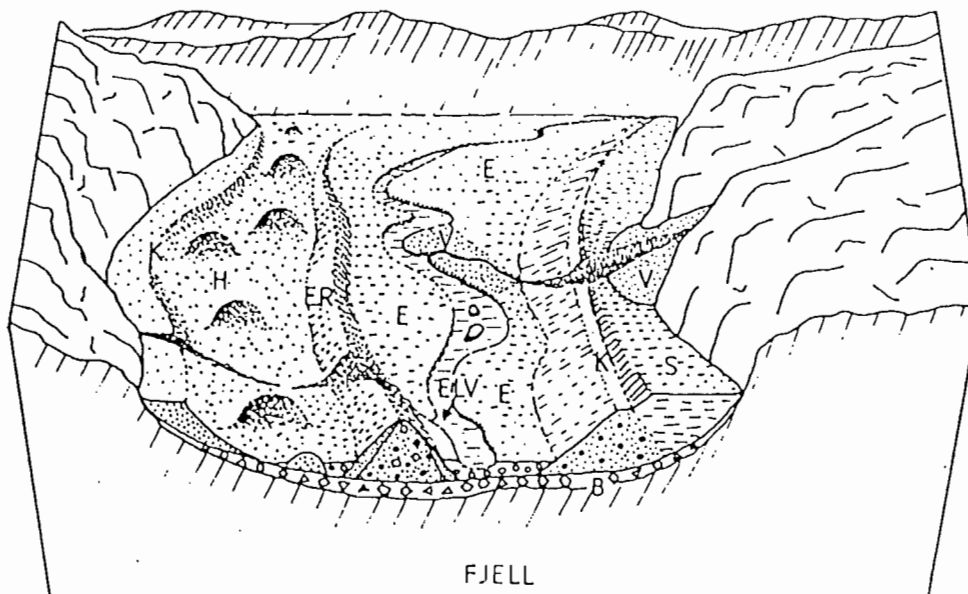

Fig. 2. Isen er borte.

S: bresjøavsetning. K: kame-terrasser. H: hauger, dødis-terreng. E.R: esker-rygg. V: grusvifter. E: elveslette. B: bunnmorene.

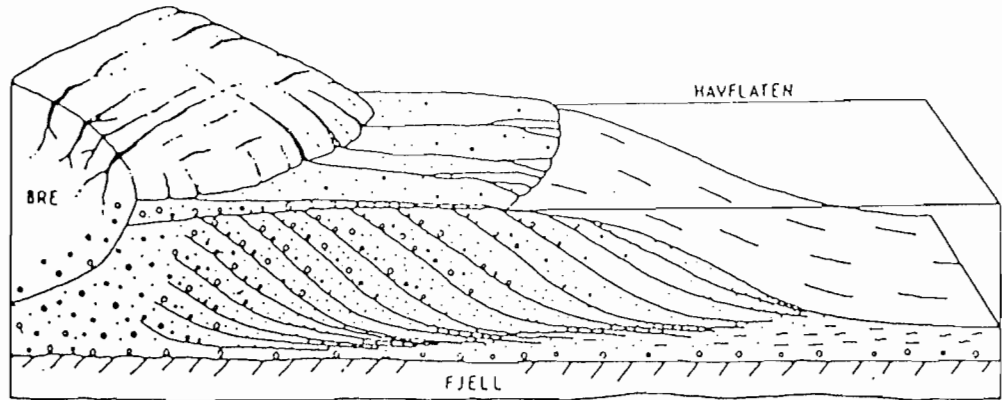

Fig. 3. Oppbygning av et breelvdelta.

	Stein 256-64 mm
	Grus 64-2 mm
	Sand 2-0,063 mm
	Silt 0,063-0,002 mm
	Leir <0,002 mm

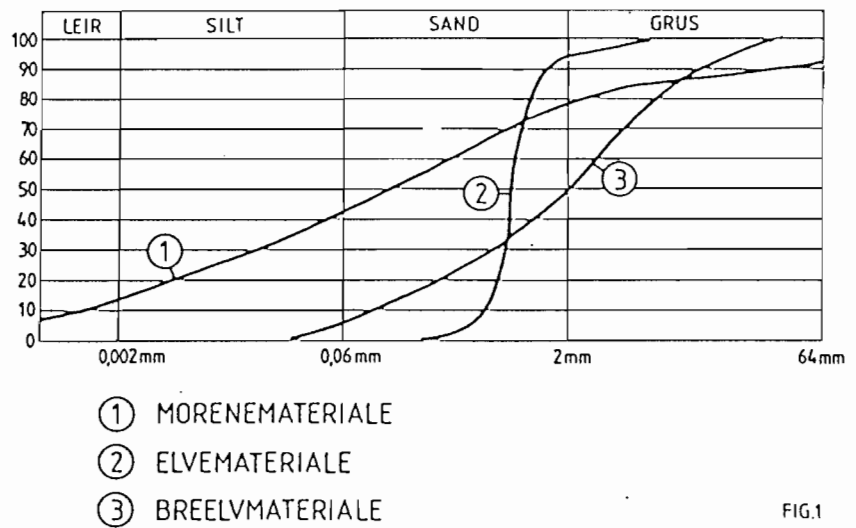

FIG.1

Fig. 4 Noen typiske kornfordelingskurver.

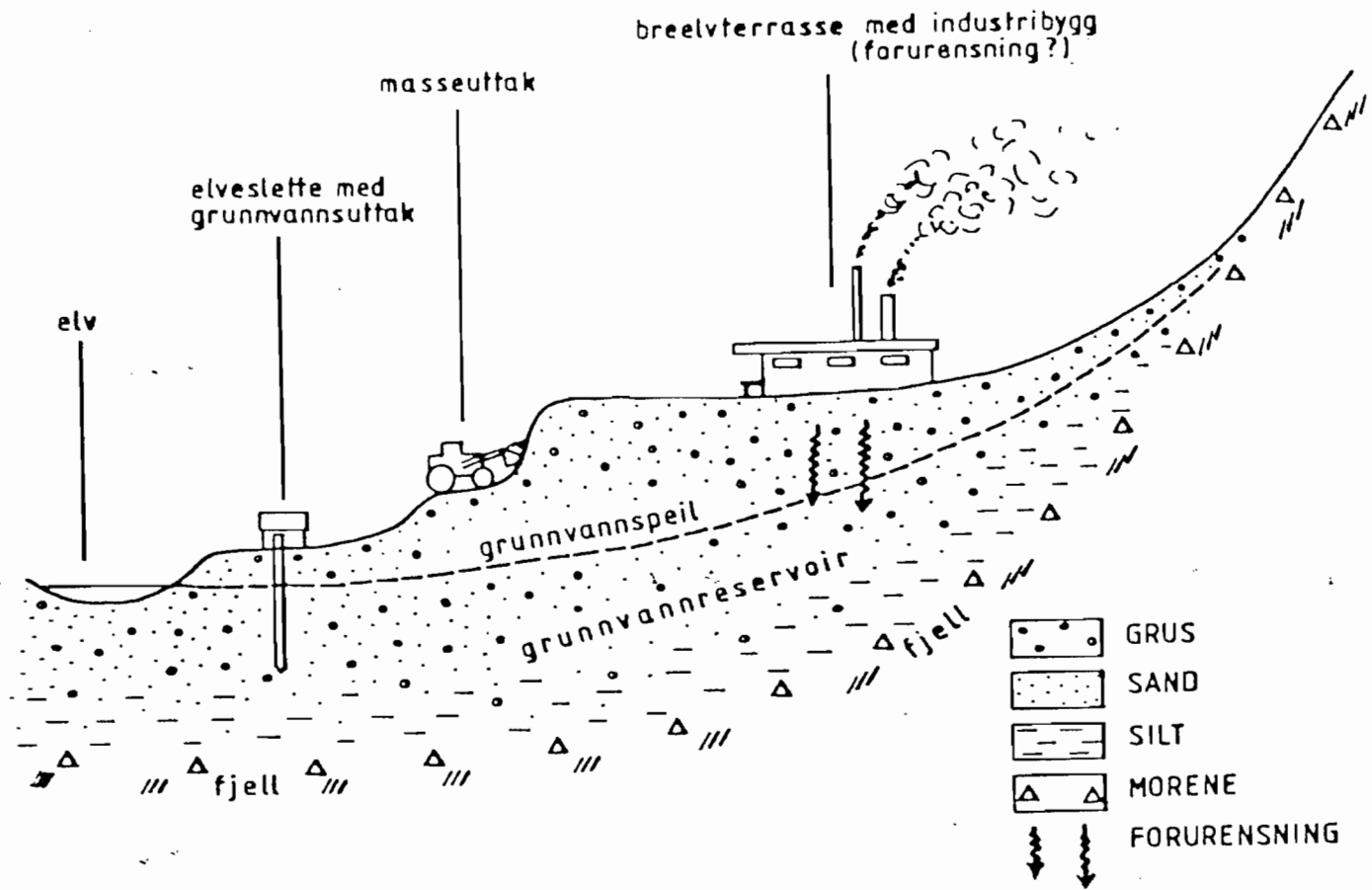

Fig. 5. Situasjonen i mange av våre dalfører.

Sand- og grusavsetninger kan benyttes til mange ulike formål (masseuttak, bebyggelse, grunnvannsutttak), noe som ofte skaper interessekonflikter.

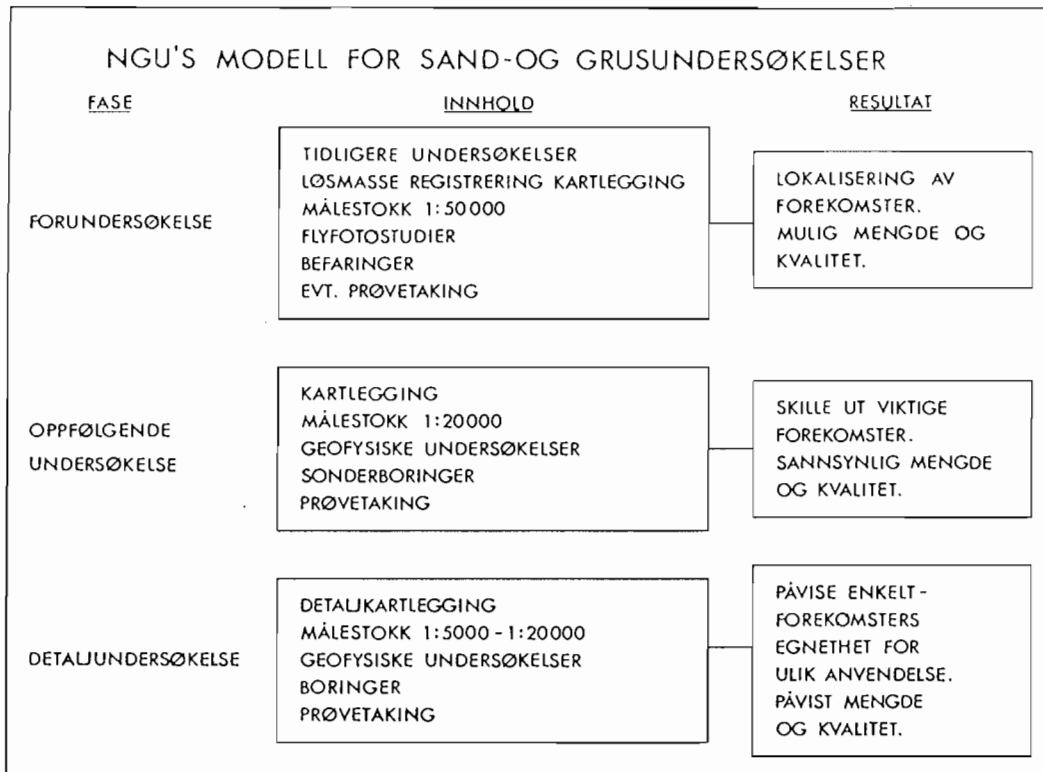

Fig. 6. NGUs undersøkelsesopplegg for sand- og grusundersøkelser vist som modell.

FORVALTNING AV SAND OG GRUS

Flere offentlige utredninger i de siste år har tatt for seg problemene omkring forvaltningen og utnyttningen av våre sand- og grusressurser. Særlig gjelder dette NOU 1980:18 om Sand og grus, men også NOU 1982:24 Industrimineraler, NOU 1983:46 Norsk Kartplan 2 og nå sist NOU 1984:8 Utnyttelse og forvaltning av mineralressurser.

Sand og grus må betraktes som en ikke-fornybar naturressurs, selv om det i geologisk perspektiv stadig dannes nytt materiale. Dette er et av hovedproblemene ved utnyttningen av sand- og grusressursene. Mengdene er begrenset og de er ulikt fordelt på fylker og kommuner. Det andre hovedproblemet gjelder bruken av grunnen eller arealet der grusen ligger.

Det siste hovedproblem med grunnutnyttelsen er igjen delbart i to problemområder:

- miljøproblemene, direkte ulemper for omgivelsene i form av støy, støv- og sandflukt, trafikkulemper, skjemming av nærmiljø m.m.
- arealkonfliktene, konflikter mellom motstridende interesser for utnyttelse av grunnen.

Utkast til ny minerallov (NOU 1984:8) foreslår at det innføres en drifts- og ervervskonsesjon på uttak av løsmasser. På denne måten kan myndighetene (Bergmester) sette vilkår for driften, bl.a. at det skal utarbeides driftsplaner og forekomsten sikres. Hvilke andre vilkår som skal stilles vil bero på forvaltningsmyndighetens skjønn. På denne bakgrunn skulle det for de lokale myndigheter være mulig å løse miljø- og arealkonfliktene gjennom virkemidlene som en reguleringsplan og en driftsplan tilsammen gir. Miljø- og arealkonflikter er problemer som må løses på det lokale plan ved tilpassing i hvert enkelt tilfelle.

Utnyttningen av sand og grus som en ikke-fornybar naturressurs er derimot en samfunnsoppgave som de sentrale og fylkeskommunale myndigheter har ansvaret for. Prinsippet for en ressursforvaltning på nasjonalt og fylkeskommunalt hold kan bygge på tre hovedelementer:

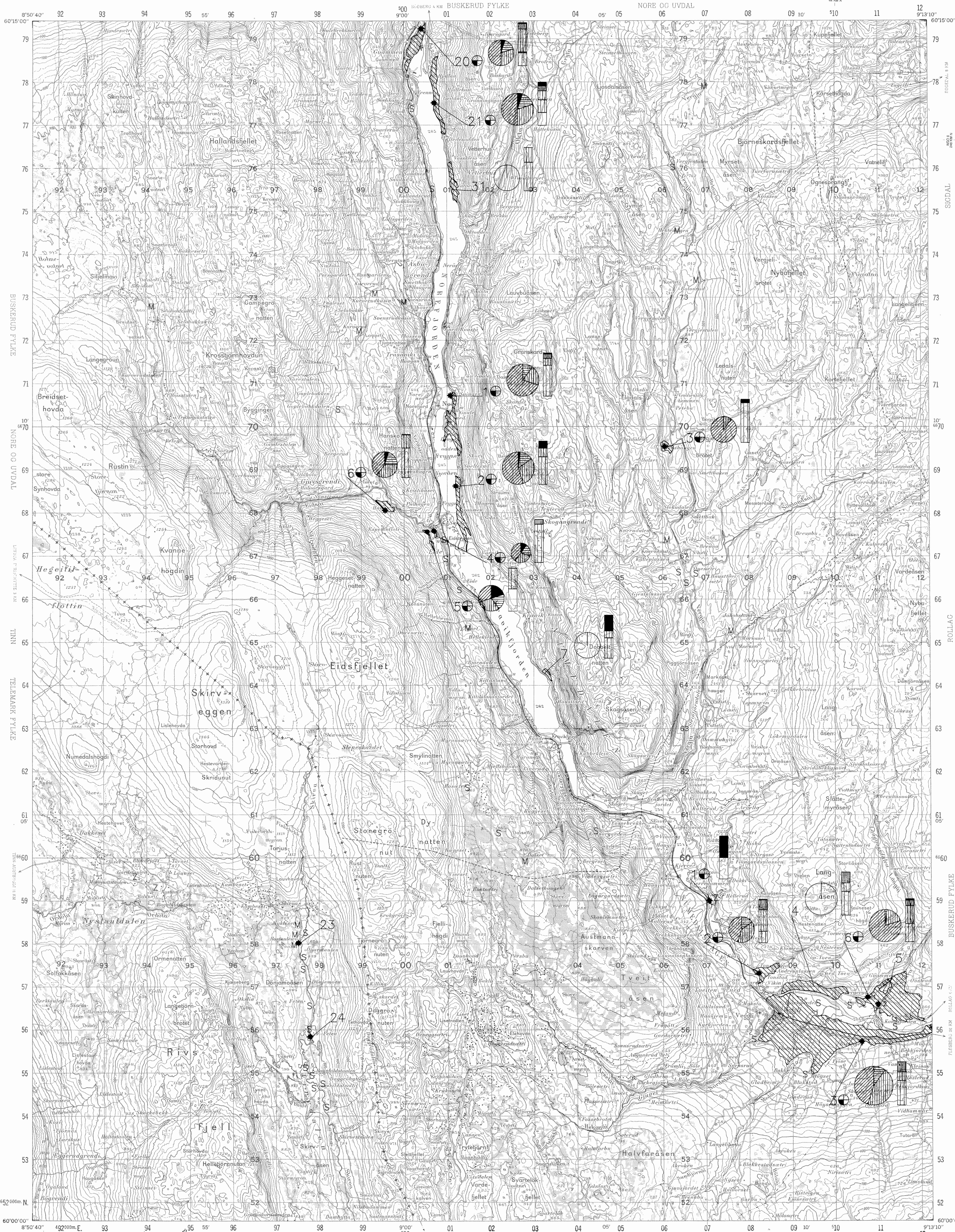
- ressurskartlegging
- regnskap for uttak og bruk
- ressursbudsjett

En kartlegging gir kunnskap om ressursenes størrelse og lokalisering. Dette er det av vital betydning å kjenne, også for å kunne planlegge arealbruken. Nedbygging av en grusforekomst vil kunne stenge for uttak av masser i uoverskuelig tid framover. Et ressursregnskap gir løpende informasjon om tilgang og bruk av ressursene, mens et budsjett vil bygge på framskrivninger av regnskapet under visse forutsetninger.

Grusregisteret

Grusregisteret er å betrakte som det første leddet, ressurskartleggingen, i den skisserte ressursforvaltningen ovenfor. Grusregisteret gir oversikt over lokalisering, mengde, arealbruk, kvalitet m.m. for de forekomster som er registrert i fylket. Det er meningen at Grusregisteret ikke bare skal brukes til å finne byggeråstoffer i fylket, men også kunne være til nytte i den fysiske planleggingen. Et metodeopplegg for denne type undersøkelser er utarbeidet av Miljøverndepartementet v/Fylkeskartkontorene i Telemark og Vestfold i samarbeid med NGU. Opplegget er beskrevet i Miljøverndepartementets rapport T521. Registeret er EDB-basert for enkelt å kunne oppdateres med nye opplysninger, og kunne kobles med andre typer data. Registeret er hittil etablert i fylkene: Telemark, Vestfold, Sogn og Fjordane, Oppland, Buskerud og Møre og Romsdal. Feltarbeidet er ferdig i Aust-Agder og påbegynt i Østfold, Hedmark, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Finnmark.

Driften av registeret med dataformidling overfor brukerne skal legges til det enkelte fylkeskartkontor som vil ha oversikten over sitt fylke, mens NGU skal ha landsoversikten.

TEGNFORKLARING

LØSMASSEFOREKOMSTER

- SAND- OG GRUSFOREKOMST
- RYGGFORMET SAND- OG GRUSFOREKOMST
- LITEN SAND- OG GRUSFOREKOMST
- MORENE
- UR OG SIKRET MATERIALE
- FORVINGSMATERIALE
- STENTIPP

FASTJELLSFOREKOMSTER

- MULIG UTTAKSOMRÅDE FOR KNUSTE STEINMATERIALER
- UTTAK MED KONTINUERLIG DRIFT
- UTTAK MED SPORADISK DRIFT/NEDLAGT
- PRØVEPUNKT/OBSERVASJONSPUNKT

ANDRE OPPLYSNINGER

- OMRÅDE MED SMÅ ELLER VANSKELIG AVGRENBARE FOREKOMSTER
- FOREKOMSTNUMMER
- HENVISNING TIL FOREKOMST
- PRØVEPUNKT / OBSERVASJONSPUNKT
- UTTAK AV LØSMASSER

ANALYSETYPER

- KORNSTØRRELSFORDDELING
- MEKANISK STYRKE (SPRØHET OG FLISIGHET)
- BERGARTS- OG MINERALINNHOLD
- ANNET (BETONGABRASJON,KULEMØLLE, O.L.)

ANSLÅTT VOLUM

(OVER GRUNNVAKSNIVÅ, FØRKNORGE MASSER ELLER FJELL)

- > 5 MILL. KUBIKMETER
- 1 - 5 MILL. KUBIKMETER
- 0.1 - 1 MILL. KUBIKMETER
- < 0.1 MILL. KUBIKMETER
- VOLUMSLAG MANGLER

ANSLÅTT KORNSTØRRELSFORDDELING

SA	BL	SAND(SA)	BLOKK(BL)
G	ST	0.063-2MM	>250MM
		GRUS(G)	STEIN(ST)
		2-6MM	64-250MM

ANSLÅTT AREALBRUKSFORDDELING I PROSENT

- MASSESTAK
- BEREYDELSE OG KOMMUNIKASJONSAREAL
- DYRKET MARK
- SKOG
- ANNET (ÅPEN FASTMARK,MYR, O.L.)

BESKRIVELSE

DANNELSE AV SAND OG GRUS I NATUREN
 SAND OG GRUS ER I NATUREN KORNSTØRT I FOREKOMSTEN
 AVSETT AV RIVNENDE VANN. SÅRUS VIKTIG ER BREVILL-
 SETNINGENE DANNET UNDER INNLANDSENS AVSETNING
 VED SLUTTEN AV SEISJONEN. DE KARNETENS VED
 AT MATERIALET ER LAGDST OG SORTERT ETTER KORN-
 STØRRELSE. ELVAVSETNINGENE ER DANNET ETTER AT
 OMRÅDENE BLE STYRRE. DE HAR MANGE FJELLS TROKK MED
 BREVILLAVSETNINGENE, MEN ER OFTE NOE BEDRE SORTERT,
 BREVILL- OG ELVAVSETNINGER ER PÅ KARTET SLÅTT SAMMEN
 TIL SAND- OG GRUSAVSETNINGER.
 ANDRE AVSETNINGER FLEKS SAND-GRUSIGE MORENE KAN OSSA
 VÆRE VIKTIG RESSURSER OG ER DA VERT PÅ KARTET.

KARTETS INNHOLD

KARTET ER EN DOKUMENTASJON FOR GRUS- OG PUKKRESSURER
 ISTRUKT PÅ GRUNNLAG AV EN ENKEL BEFARING I FELT.
 KARTET VISER FOREKOMSTENS BELØSNING, VOLUM, KVALITET,
 UTTAK AV LØSMASSER OG FJELL (PUNKT), ANSLÅTT VOLUM
 ER GITT PÅ GRUNNLAG AV EN AVGRENBING OG EN AVSETT
 GJENNOMSNITTLIG VIKTIGHET. ANSLÅTT ER DERFOR RELATIVT
 USIKKERT. VOLUMANGIVELSE VISER SAND- OG GRUSVOLUM
 OVER PÅRET ELLER ANSLÅTT GRUNNVAKSNIVÅ, BEL, LEVE
 ELLER FJELL, OG REPRESENTERER IKKE NØYERDENS TOTALT
 VOLUM AV FOREKOMSTENE. ANSLÅTT AREALFORDDELING ER
 BAKSET PÅ BEREGNINGSKARTER OG FOTOFORSKASNINGER.
 BEFØRTELSE ER SKILT UT SOM FOET ANSLÅTT. TIL BE-
 FØRTELSE REKLES ALT PÅ TETTERE STYRK TIL ENKEL-
 STANDE BOLSUS, KOMMUNIKASJONSAREAL OG INDUSTRI-
 OMRÅDE ER TATT MED UNDER BEFØRTELSE.
 ANSLÅTT KORNSTØRRELSFORDDELING ER BAKSET
 PÅ FELTBEFØRTELSE OG MASSSTAK. EVDENTLIG I ANDRE
 ÅRNE SMITT. FOR MER DETALJERTE OPPLYSNINGER OM
 FOREKOMSTENE KONTAKT TIL GRUS- OG PUKKRESSURER VED MØL.

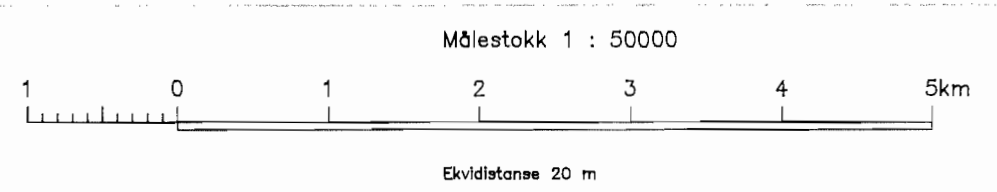
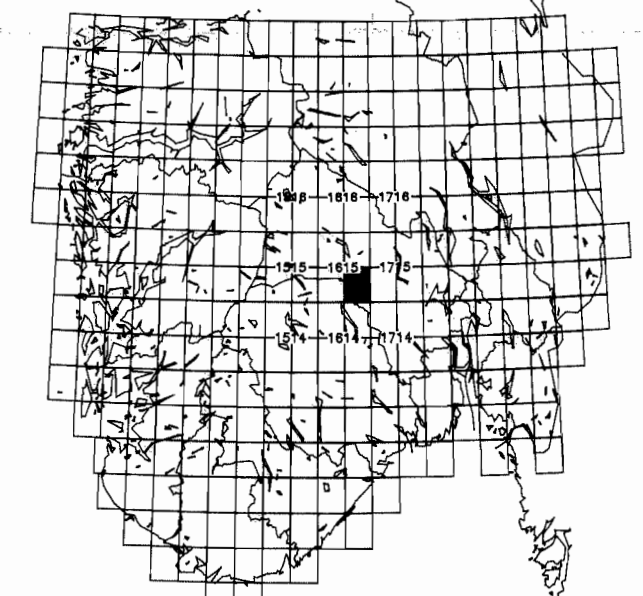
BRUK AV RESSURSKARTET

KARTET ER ET HELPESMÅL FOR Å OPPNÅ EN FORNUFTIG
 FORVALTNING OG UTNYTTING AV VÅRE SAND-, GRUS- OG
 PUKKRESSURER. FOR EN MER DETALJERT KARTLEGNING AV
 AVSETNINGENS KVALITET OG VOLUM, BØR DET FORSTAS
 OPPFØRTELSE UNDERSØKELSE.

FYLKER OG KOMMUNER PÅ KARTET:

Buskerud, Telemark
 Rollag, Nore og Uvdal, Tinn

1) IKKE UNDERSØKT.
 2) RESTRUKT, IKKE DETALJERT.

REFERANSE TIL KARTET:
 KVALDEN, AFRELAND - 24/11 1995
 NORE 1615-II
 NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE

KARTORUNNLAG: Statens kartverks kart
 Hg, brukstetlinjer.

1012 - 11